

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótalajdonos:	Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
Egész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 3 kor.	BITTERMANN SÁNDOR.	BITTERMANN NÁNDOR.	MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.
Félévre . . . 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.			

Városi közgyűlés.

Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága folyó hó 15 én délelőtt 10 órakor apatini Fernbach Károly főispán elnökielte alatt rendkívüli közgyűlést tartott a bizottsági tagok élénk részvételével. A közgyűlés lefolyásáról a lehető részletességgel a következőkben számolunk be:

Elnök főispán szívélyes szavakban üdvözlőlvén a megjelent bizottsági tagokat, a jegyzőkönyv vezetésével Gyurisits György főjegyzőt, a szólni kívánók feljegyzésével dr. Agyics János aljegyzőt bizta meg és a közgyűlést megnyitotta.

M. kir. belügyminiszter intézkvénye a csendőrszolgálatnak a város területén leendő szervezése tárgyában. — Az állandó választmány javaslata, amely szerint a bukováci, zsárkováci és bilyi-obziri szállásosportokon kívül a sáponyai szállásosportnál is csendőr őrsnek felállítását hozza javaslatba. Egész terjedelmében elfogadtatott és a felállítási költséghez, amely 17,680 koronát tesz ki, a törvényhatóság hozzájárul, kimondatott továbbá, hogy az őrsök elhelyezésére szolgáló épületeket az egyes szállásosportokon a város felépítési és évi 2000 korona bérért a kinstárnak rendelkezésére bocsátja azzal, hogy a szükségessé váló szaporítás esetén a város több költséget el nem vállal.

A bíráló választmány jelentése, melylyel a jövő évi legtöbb adót fizető városi bizottsági tagok névjegyzékét bemutatja. — Az igazoló és bíráló választmány által megállapított legtöbb adót fizetők 1907. évre érvényes névjegyzéke felolvasás után elfogadtatott azzal, hogy az sokszorosítandó, a bizottsági tagoknak megküldendő és a belügyminiszterhez 2 példányban felterjesztendő.

A város polgármesterének előterjesztése az időközben elhunyt bizottsági tagok helyeinek betöltése iránt. — Ezen tárggyal kapcsolatosan felvetett dr. Thurszky Zsiga ügyész bejelentése, amelylyel a belvárosi tagságáról lemond.

Mérő: Halljuk a lemondás okát?

Főispán: Főjegyző ur olvassa fel dr. Thurszky Zsigmond ügyész ur bejelentését.

Gyurisits főjegyző felolvassa a bejelentést, amelyben dr. Thurszky megköszöni a személye iránt már 22 éve megnyilatkozott bizalmat és azon okból, mivel az 1886. évi XVIII. t. c. a tiszti ügyészeknek a közgyűlésen szavazatot biztosít, a választópolgároknak bizalmát megköszönve, tagságáról lemond.

A belvárosban dr. Thurszky leköszönése folytán üresedésben van 1, a felsővárosban Parschetich Mihály és Pribil Ernő, a Szelencsében Veszelyovszky Ferenc elhalálása következtében 2 illetve 1 törvényhatósági bizottsági tagállás. A választás határidejét nov. 29-ére tűzték ki.

A város polgármesterét utasította a közgyűlés szükséges intézkedések megtételére és választási elnökökké megválasztattak:

Belvárosban: elnök dr. Falcione Nándor, helyettes elnök Frey Imre.

Felsővárosban: elnök dr. Baloghy Ernő, helyettes elnök Sztrilich Zsigmond.

Szelencsében: elnök Henneberg Sándor, helyettes elnök dr. Donoszlovits Vilmos.

A városi tanács előterjesztése a Schweidel-szobor körüli rács elkészítése tárgyában. — Annak idején Bunyi János helybeli lakatos mester vállalta el folyóméterenkint 20 koronával a rács elkészítését és köteles lett volna azt augusztus 20 ig felállítani. Mivel hosszas betegsége és munkaerő hiánya miatt kötelezettségének eleget tenni még maig is képtelen, a vállalkozótól a tanács a megbízást visszavonta, illetve a megbízástól vállalkozó maga is elállott. A rács felállítása tovább már el nem odázható. A város tanácsa tehát újra árlejtést hirdetett, amelynek eredményeként, mint a városra nézve legelőnyösebbet, az állandó választmány a szegedi Pály testvérek ajánlatát javasolja elfogadásra, akik hajlandók a 29 m. hosszúságú rácsot folyóméterenként tömör szilárd vasanyagból 14 kor. 40 fillérért elkészíteni és kötelesek a rács felállítását 15 nap alatt befejezni.

A zombor esonoplyai műtnak vállalkozótól leendő átvétele és a leszámolás megejtése. — Miután a mult közgyűlésen a törvényhatósági bizottsági tagok esekély száma miatt az ügy a napirendről lekerült, és azóta a felülvizsgálat megtörtént, a törvényhatósági bizottság a vállalkozónak a még kijáró 10885 kor. 29 fillért kiutalja és a felhozott es méltánylást érdemlő indokokból a vállalkozóval szemben a kötbér alkalmazásától eltekint és egyszerűsmond javasolja az állandó választmány, hogy Szabó László főmérnöknek odaadó, tevékeny és fáradhatlan munkásságáért 1000 kor. jutalmat szavazzon meg a közgyűlés.

Buday G. Nehogy félreértessék, avagy a tisztviselői kar részéről rossz indulattal vádoltassék, köteletségének tartja kijelenteni, hogy az odaadó tevékenységet és munkásságot jutalmazásra érdemesnek tartja. Kénytelen azonban az állandó választmány javaslatával szemben Szabó László főmérnök jutalmazása ellen már azért is állást foglalni, mert éppen ez év folyamán a törvényhatósági bizottság már két ízben szavazott meg 1000—1000 kor. jutalmat Szabó főmérnöknek. Tudomása van arról, hogy a főmérnök a munkálatok ellenőrzése és felülvizsgálata alkalmával fuvardijban és rapidijban is részesül és utiátalánya van. Legnagyobb sajnálatára az 1000 korona jutalmat meg nem szavazhatja, de indítványozza, hogy Szabó László főmérnök önzetlen munkálkodása a törvényhatóság részéről jegyző-

könyvbe foglaltassék (derűltég) és erről értesítettessék.

A törvényhatósági bizottság Buday indítványát egyhangulag elfogadta.

A Koczik-féle árvaház megvalósítása céljából kiküldött bizottság jelentése, illetve javaslata az árvaház felépítése tárgyában. — Az állandó választmány határozati javaslata, hogy a tanács vegye kezelésbe az alapítványi vagyont. Az alapítvány tulajdonát képező belvárosi házat, amely az építés céljaira egyáltalán nem alkalmas, árverésen adja el és az árvaházat — mellőzve a Frey, Kukula, Dekker és a Korona gőzmalom által benyújtott ajánlatokat — a jelenlegi sörház telekre, mint amely telek a kiküldött bizottság által is alkalmasnak találtatott, óhajtja felépíttetni. A megállapított alapító levél is, amelyet alább szösz szerint közlünk, elfogadtatott és jóváhagyás végett a miniszteriumhoz felterjesztetni határozatott.

„Boldog emlékü néh. Koczik Pálné szül. Schweighoffer Erzsébet volt zombori lakos szülővárosa iránti szeretettől áthatva és nemes szíve sugallatát követve, hogy különösen a helybeli szegény árvák kellő gondozásban részesüljenek, elhatározta, hogy Zomborban egy árva-intézetet létesíttet és ez okból 1884. évi május hó 5 én kelt végrendelete az alapítványra vonatkozólag a következő rendelkezéseket tartalmazza:

3. „A jelen végrendeletben jelzett hagyományokra szükséges összegeket kivéve, — a többi összes ingó és ingatlan, akár szerzett, akár öröklött vagyonomat közcélra és pedig itt helyben felállítandó árva-intézetre hagyom, melyre nézve azt kívánom, hogy az „Koczik Pál és Erzsébet árvaintézet” címezést nyerjen.“

4. Ezen árvaintézet vagyonának gyarapítása végett rendelem, hogy halálom után hagyatékomból 10000 frt, azaz oszt. ért. tízezer forint a többi vagyontól különítettessék el, és ez összeg egyelőre az árvaintézetre ne fordítottassék, hanem az 50 (ötven) évig akként kamatoztassék, miszerint ennek kamatai 50 évig a tőkéhez csatoltatván, a kamatok is kamatozzanak; az 50 év letelte után pedig a tőke, valamint a felszaporodott összes kamat az árva-intézet többi vagyonával egyesítettessék.

5. Világosan kikötöm és rendelem, hogy az árva-intézetre hagyott összes vagyonomból akár a vagyon állaga, akár annak jövedelme, vagy növedékeiből semmi, a legkisebb rész sem, senki által, sem magán személy, — sem hatóság, sőt még maga a törvényhozás által sem, semmi körülmények között és soha más célra ne fordítottassék, mint egyedül és kizárólag a nevezett árva-intézet felállítására, fentartására és tőkeletesbitésére, különösen

pedig: sem az árvaintézet maga, sem pedig annak vagyona semmiféle más, akár hasonló, akár nem hasonló intézettel vagy alapítvánnyal ne egyesíthessék, össze ne olvasztassék, hanem az mindenkor és örökké mint egészen külön és semmiféle más intézet vagy alapítványnak részét nem képező önálló intézet és alapítvány kezeltesék és tartassék fenn.

6. Ambár tudom, hogy azon butorok, melyek lakásomon vannak, különösen finomságukra és nagyobb értékükre való tekintetből, egy árvaintézetben nem szükségesek; mindazonáltal kívánom, hogy ezen butorokból, ágy- és fehéreneműekből, egyszóval a házamban levő bármi néven nevezendő ingóságokból semmi árverésen el ne adassék, hanem a lakásomon lévő összes ingóságokat maguk a felveendő árvák használják el és csakis az ezek által leendő felhasználás után pótoltsanak az elhasználtak ujjakkal és célszerűbbekkel. Amennyiben halálom után gabona vagy más el nem tartható ingók maradnának, azok szabad kézből adassanak el.

Egyedül arany- és ezüstneműimre, ugy ékszereimre teszek kivételt, amennyiben azt kívánom, hogy ezek nyilvános sorsjáték útján kisorsoltassanak és e végből — miután értéket háromezer forintba teszem — 1000 drb háromforintos sorsjegy bocsájtassék ki.

7. Az árvagyermeknek az árvaintézetbe való felvétele tekintetében rendiem, hogy abba elsőbbségi rendben vallási és nemzetiségi különbség nélkül helyben lakó és csakis törvényesen szegényekül tekintett szülőkől származó, oly törvényes születésű árvagyermek veendőek fel, kiknek se apjuk, se anyjuk, se oly tehető rokonuk nincs, ki az ő ápolásukról gondoskodni képes és hajlandó; azután kerülhet csak a sor — ugyanazon előfeltételek mellett — más, vidéki gyermekekre is.

Részletes szabványok meghatározását Zombor szab. kir. város törvényhatóságára és a városi tanácsra bízom; azonban irányelvül kitűzöm, hogy a felvett árvagyermek csak 14 (tizennégy) éves korukig, midőn már valamely életmódra alkalmazhatók, — tartathatnak; s hogy habár az intézet szervezetében a gyermekek vallása és nemzetisége — törvény által értett egyenlőség elvei szerint sértetlenül marad ugyan, mégis szükségesség szempontjából a kezelési rendszerben s az árvaintézet jellegében a magyar állami nyelv fölénye mindig számbaveendő és fenntartandó.

8. A városi tanács azon tagjának, aki az említett árvaintézet ügyeit intézni fogja, oly célból, hogy ezen ügyeket lelkiismeretes buzgósággal és gondos ügyszeretettel e végrendelet értelmében vezesse, évi 300 frt, azaz háromszáz oszt. ért. forintot hagyományozok.

9. Az árvaintézeti vagyon kezelése tekintetében a legszigorubb rendet és ellenőrzést követelem és azért kívánom, hogy az árvaintézeti vagyonra vonatkozó számadások és az évenként elkészítendő vagyon-kimutatás ne csak a városi tanács által évenként vizsgáltsék meg és az elkészítendő vagyon-kimutatás az előző évi vagyon-kimutatással hasonlíttassék össze, hanem hogy ugyanezen célból ugy az évi számadások, mint a vagyon-kimutatás is a m. kir. miniszteriumhoz évenként felterjesztessenek.

10. Jelen végrendeletem végrehajtójául Lippert Ferenc ügyvédet nevezem ki és neki az ezen minőségben teljesítendő fáradozásaiért o. é. 500 frt, azaz ötszáz forintot hagyományozok, mit is imitt külön aláírok. Koczik

Erzsébet s. k. „Ez az én végakaratom, melyet halálom után pontosan megtartatni kívánok. Zomborban, 1884. évi május hó 5-én. Koczik Erzsébet s. k.“ — sibi.

Ugyancsak fentnevezett által 1893. évi június 13-án alkotott módosító végrendelet a következő rendelkezéseket tartalmazza:

Végrendelet.

Alólirott a legutóbb, vagyis 1884. évi május hó 5-én Zomborban alkotott, s Zombor szab. kir. város tanácsához 2805 kig. 1884. sz. alatt bemutatott végrendeletemet a következőképp módosítom, illetve egészítem ki:

1. Jelzett végrendeletem 4-ik pontját, mely szerint halálom után hagyatékomból 10000 frt elkülöníttessék, és ezen tőke csakis 50 évi kamatoztatás után a felszaporodó kamatokkal együtt és egyszerre fordíttassék a többi vagyonnal az árvaintézet szükségleteire és céljaira, hatályon kívül helyezem, és azt rendelem, hogy ezen elkülönítés ne fogantatosíttassék, hanem, hogy a hagyományok kielégítése után fenmaradó összes hagyatékomból, tehát az említett 10000 forint halálom után azonnal az árvaintézet céljaira fordíttassék.

2. A midőn a jelzett végrendeletem 5. pontjában foglalt rendelkezésemet ezuttal és újólág kifejezetten lentartom, egyben a leg-határozottabban kikötöm, sőt megtiltom, hogy a „Koczik Pál és Erzsébet árvaintézet“ részére hagyott vagyon bárki által bármikor, bármely okból és körülmények között akár hitfelekezeti, akár nemzetiség, akár bármily más tekintetből megosztassék, szétválasszassék, feldaraboltassék, hanem azt rendelem, hogy ezen alapítvány mindenkor mint feloszthatlan egységes egész tartassék fenn, kezeltesék és igazgattassék.

3. Idézett végrendeletem 6-ik pontjára vonatkozólag rendelem, hogy értékesebb finomabb butorjaim, képeim, szőnyegek és egyáltalán mindazon tárgyak, melyek előnyösebben használhatók fel az árvák érdekében eladás-, mint sem természetbeni felhasználás útján, a végrendeleti végrehajtó által fogantatosítandó árverésen halálom után azonnal adassanak el. Ellenben az ágyruha és fehéreneműim, valamint mindazon tárgyak, amelyek az árva-intézetben is célszerűen felhasználhatók, ne adassanak el, hanem az árvák által természetben használtassanak fel.

Végül ezuttal is rendelem, hogy arany- és ezüstneműim, ékszereim, és az ezeket magukban foglaló tartályok kisorsoltassanak. — Amennyiben a sorsjegyeket nem lehetne mind eladni, ugy az el nem adott sorsjegyek az árva-intézet tulajdonát képezzék, s a nyereményre a többi sorsjegyekkel egyenlően játszanak.

4. Azon esetre, ha nem jelentkeznek a többször említett végrendeletemben kikötött feltételekkel és minősítvényekkel bíró annyi árva gyermek az árva-intézetbe való felvételre, ahány hely betöltését az alapítvány jövedelme megengedi, ez esetre, nehogy valamely árvaintézeti gyermek hely betöltetlenül maradjon, kívánom, hogy az árva-intézetbe másodsorban oly gyermekek is felvétethessenek, akiknek bár nem mindkét, hanem csupán egyik szülőjük hal el, de az életben levő szülő saját gyermekének eltartására és kellő felnevelésére nem képes, ha a gyermek felvehetésére nézve utolsó végrendeletemben foglalt, meghatározott egyéb feltételek megvannak.

5. Utolsó végrendeletemben foglalt azon intézkedésemet, hogy a városi tanács azon tagjának, aki az árva-intézet ügyeit intézni

és kezelni fogja, évi 300 frt fizetessék ki, ezennel hatályon kívül helyezem és visszavonom.

6. Határozottan és feltétlenül megkívánom és rendelem, hogy a hagyatékomból létesítendő „Koczik Pál és Erzsébet árvaintézet“ben az árvagyermek nevelését és gondozását — vallásuknak és nemzetiségüknek már az utolsó végrendeletemben is biztosított sértetlen fenmaradása mellett — feltétlenül és mindenkorra és minden körülmények között róm. kath. apácák eszközöljék. — Ezt oly elengedhetlen követelménynek kívánom tekintetni, hogy amennyiben akár az alapítványi vagyont kezelő Zombor szab. kir. város, akár ennek felettes hatósága, ezen rendelkezésemtől eltérne, ez esetre az alapítványi vagyon kezelését egyházmegyéim hatóságára bízom azzal, hogy végrendeleteimben kifejezett akaratomnak ez szerezzen érvényt és foganatof.

7. Ezen végrendeletemnek végrehajtójául Lippert Ferenc ügyvéd zombori lakost nevezem ki, s neki fáradozásáért az utolsó végrendeletemben hagyományozott 500 forinton felül még 500 frtot, s így összesen (1000) egyezer oszt. ért. forintot hagyományozok, mit is imitt aláírással külön megerősítek. Koczik Erzsébet s. k. Egyebekben legutóbb alkotott végrendeletemet érvényben továbbra is lentartom s ugy az abban, valamint az ezen okiratban foglalt végintézkedésemet és végakaratomat a legpontosabban megtartani kívánom és rendelem. Zomborban, 1893. évi június hó 13-án. Koczik Erzsébet s. k.

Az alapítvány céljaira hagyományozott és a zombori kir. járásbíróóság 1905. Ö. 149/22. sz. hagyatékadó végzésében részletezett vagyon és felszaporodott kamataiból álló alapítványnak kezeléséről és felhasználásáról szóló jelen alapító levelet Zombor sz. kir. város törvényhatósági bizottsága, tekintettel arra, hogy a fentjelzett végrendeletekben reá ruházott jogokat gyakorolni és kötelességeket teljesíteni kész, az alapítványt tévő iránti örök hálójának kifejezése mellett, az alapító nemes szándékának megvalósítása céljából s a végrendeletében kifejezett végakaratomnak megfelelő következő megállapodással állította ki:

1. Az alapítvány címe: „Koczik Pál és Erzsébet árvaintézet“ és ezen cím az emelendő árvaintézet homlokzatára felirattal alkalmazandó.

2. Az alapítványi árvaintézet célja: Árvagyermeknek 14 éves korukig leendő ingyenes eltartása és felnevelése.

3. Az alapítványi vagyon jelenleg a következő vagyon értékekből áll: I. Ingatlanokban: A zombori 104. számú betétben felvett A. I. 1. sor 5393. hrsz. szántó VII. szőlő táblákban 8 hold 581 ööl. 2. sor 5394. hrsz. szőlő ugyanott 1355 ööl. 3. sor 5305. hrsz. 71. ö. i. ház ugyanott 116 ööl. 4. sor 5396. hrsz. legelő ugyanott 271 ööl 1 hold. 5. sor 5397. hrsz. rét ugyanott 1239 ööl. Adóalapon kiszámított becsértékük 6196 korona.

II. 1. sor 10535. hrsz. szántó Nenadiesban 65 hold 1042 ööl. 2. sor 10536. hrsz. rét Nenadiesban 3 hold 1146 ööl. 3. sor 10538. hrsz. 103. ö. i. ház Nenadiesban 345 ööl telek. 4. sor. 10537. hrsz. legelő Nenadiesban 950 ööl. 5. sor 10539/1. szántó Nenadiesban 599 ööl. 6. sor 10539/2. hrsz. legelő Nenadiesban 697 ööl. Becsértékük 33592 korona.

III. alatt. 1. sor 10540 hrsz. Nenadicsban 2 hold 477 ööl. 1. sor 10531 hrsz. szántó Nenadicsban 1 hold 1043 ööl. — Becsértékük 2426 korona.

IV. 1. sor 10881 hrsz. szántó Nenadicsban 712 ööl. 2. sor 10882 hrsz. rét Nenadicsban 264 ööl. 3. sor 10883. hrsz. szántó Nenadicsban 299 ööl. 4. sor 10884 hrsz. rét Nenadicsban 415 ööl. 1 hold. 5. sor 10885 hrsz. szántó Nenadicsban 1543 ööl. — Becsértékük 1560 korona.

V. 1. sor 20531 hrsz. szántó keleti gradina 1469 ööl. 2 hold. 2. sor 20532 hrsz. szántó keleti gradina 650 ööl. — Becsértékük 2044 korona.

VI. 1. sor 21765 hrsz. szántó keleti gradina 5930 ööl. 5 hold. 2. sor 21766 hrsz. legelő keleti gradina 641 ööl. 3. sor 21767 hrsz. háztelek keleti gradina 1527 ööl. telek. — Becsértékük 4272 korona.

† 1. sor 192 hrsz. 176. ö. i. ház Belvárosban 191 ööl. 2. sor 10616 hrsz. szántó Nenadicsban 5 h. 384 ööl. 3. sor 20402 hrsz. szántó keleti gradina 2 h. 1374 ööl. 4. sor 20767 hrsz. szántó keleti gradina 10 h. 465 ööl. 5. sor 20769 hrsz. szántó keleti gradina 2 h. 860 ööl. 6. sor 21821 hrsz. szántó keleti gradina 8 h. 647 ööl. 7. sor 21833 hrsz. szántó keleti gradina 9 h. 118 ööl. — Becsértékük 32618 korona. — Összesen 137 kat. hold 1012 ööl. Az ingatlanoknak becsérték szerinti adóalapon számított összértéke tehát 82708 korona.

II. Értékpapírok és sorsjegyek: 1. 1870. évi magy. kir. nyereségyűlésről szóló 2026/33. számú két fél sorsjegyből álló sorsjegy (leltári értéke) 326 kor. 2. Egy darab 149., 848. számú 1000 frtos (nem pedig mint a leltár jelzi 100 frtos) és egy drb 72365. sz. 500 frtos 4% magyar arany járadék kötvény a. 116.50 = 3495 kor. 3. 6 drb a zombori kereskedelmi és iparbank által kiállított 16., 47., 925., 1019., 1056. és 1343. számú részvényei leltári becsértékben 840 kor. (Letétben az adóhivatalban 249/1899. t. sz. a.) 4. Zombor városánál levő 20 drb egyenkint 10000 koronás 4% magyar korona járadék kötvény 200000 kor. (Zombor törvh. bizottságának 164/897. sz. határozata alapján h. I. napló 529/894. t. a. kezeltetik.) Az értékpapírokra és sorsjegyekre tőke összértéke kitesz 204661 kor.

III. Arany és ezüstneműek: 1. Egy közjegyzőileg lepecsételt ládában elhelyezve őrzött arany és ezüst pénzek, valamint arany és ezüst evőeszközök, edények és ékszerek leltári becsértékük 2061 kor. 79 fil. (Zombori adóhivatalnál 247/1888. t. a. birói letétben.) 2. 6 darab ezüst nyelű kés és villa 14 kor. 40 fil. (A m. kir. adóhivatalnál B. L. N. 249/1899. t. a. kezeltetik.) 3. Egy lepecsételt csomagban őrizetbe vett egy darab arany női óra zsinórral és kulccsal leltári értéke 5 kor. (A kir. adóhivatalnál B. L. N. 101/1900. sz. alatt.) E tétel alattiak összértéke 2081 kor. 19 fillér.

IV. Arcképek: 1. Zombor város által őrizetbe vett két darab olajfestésű arckép aranykerettel, melyek egyike az örökhagyót és férjét, a másika pedig örökhagyó fiát ábrázolja, leltári értékük 101 korona.

V. Készpénzben: 1. A vagyonkezelő végrendeleti végrehajtó által a kir. járásbíróshoz beterjesztett 24633 kor. 60 fil. Ez összegek az adóhivatalnál: 106/1900; 283/1900; 134/1901; 308/1901; 277/1902; 101/1903; 150/1903; 235/1903; 104/1904; 227/1904; 74/1905; 91/1905; 230/1905. és 137/1906.

B. L. N. alatt kezeltetnek. 2. A zombori takarékpénztár által kiállított 10010. számú betétkönyvecskére elhelyezett 12000 korona. E betétkönyv az adóhivatalnál B. L. N. 249/1899. t. a. kezeltetik. A készpénz kitesz összesen 36633 kor.

Összesítés: I. Ingatlanok értéke 82708 kor. II. Értékpapírok és sorsjegy értéke 204661 kor. III. Arany- és ezüstneműek értéke 2081 kor. 19 fill. IV. Arcképek értéke 101 kor. V. Készpénz 36633 kor. Tehát tőkében összesen 326184 kor. 19 fillér.

Ehhez hozzászámítandó: a) A II. 4. alatt jelzett és Zombor városánál kezelt 200000 korona értékű 20 darab 4% magyar korona járadék kötvények 1906. évi júliusban lejárt és beváltott kamat szelvényeiből és ezek kamataiból a zombori takarékpénztárba helyezett készpénz összeg 63931 K 53 fillér.

b) A II. 2. jelzett 4% magyar járadék kötvény szelvényeinek 1905. évi január 1-től 1906. évi július 1-ig beváltásából befolyó és letéti kamatai 240 K.

c) A II. 3. 6 darab zombori kereskedelmi bank részvényeinek 1900. március 1-től 1906. március 1-ig a szelvények beváltásából befolyó ugy ezek kamata 384.

d) Az V. 1. alatt jelzett 24633 K 60 fillér tőke után járó kamatok 2748 K.

e) Az V. 2. alatt jelzett 12000 K tőke után járó s 1899. évtől számított kamat 3½% 3360 K.

Tehát az alapítványi vagyon összértéke kitesz 396847 korona 72 fillért.

Ezen alapítványi vagyon a városi tanács által kezeltetik, amely a vagyont az 1886. évi XXII. t. c. 109. §. értelmében minden évben leltározni tartozik. Az ingatlanok (a törvényhatóság további intézkedéseig) bérbe és haszonbérbe adandók és az ebből befolyó jövedelem ugy a már meglévő készpénz és értékpapírok jövedelmei a városi közgyűlés által és pedig ennek az 1886. XII. t. c. 110. §. értelmében hozott határozatával kijelölt pénztáratba helyezettnek el gyümölcsötzetés végett és az ezekről kiállított betétkönyv a városi pénztárban őriztetik.

4. Az alapítványi árvaintézetbe jelentkezési sorrendben, vallási és nemzetiségi különbség nélkül zombori illetőségű szülőktől származó és csakis a városi tanács által szegényekül elismert oly törvényes születésű árvagyermek veendőik fel, akiknek se apjuk, se anyjuk, se oly tehető rokonuk nincs, akik az ő ápolásukról gondoskodni képesek és hajlandók. A felvett gyermekek 7 éves koruktól csak a betöltött 14 éves korukig tarthatók az árvaintézetben.

Az esetre, ha nem jelentkeznek a most jelzett minősítvényekkel biró annyi árva gyermek az árvaintézetbe való felvételre, ahány hely betöltését az alapítvány jövedelme megengedi, az esetre az árvaintézetbe másodszorban oly gyermekek is felvételnek, akiknek bár nem mindkét, hanem csupán egyik szülőjük halt el, de az életben lévő szülő saját gyermekének eltartására és kellő felnevelésére nem képes és ugyanezen előfeltételek mellett más szülő gyermekei is felvehetők.

5. Az alapító kívánatához képest a városi tanácsnak, mint az árvaintézet közvetlen kezelésével megbízott hatóságnak, szigorú köteletségévé tételik, mikép kellő figyelmet fordítson arra, hogy, habár az árvaintézet szervezetében a gyermekek vallása és nemzetisége a törvény által értett egyenlőség elvei szempontjából sértetlenül hagyandók, mégis a kezelési rendszerben s az árvaintézet

jellegében a magyar állami nyelv fölénye mindig számba vétessék és fentartassék.

6. Az esetben, ha az árvaintézetbe felvett árva gyermek oly rossz magaviseletet tanusítana, hogy annak további bentartása a többi gyermekek nevelésére káros befolyást gyakorolhatna, ugy erről az intézet vezetősége azonnal jelentést tartozik tenni a városi tanácsnak, aki a legrövidebb idő alatt hivatva lesz a feljelentett gyermek jövő sorsa felett határozni.

7. Az árvaintézetbe való felvételre a városi tanács illetékes, aki az alapítványi helyek számát a jelentkezők sorrendje szerint tölti be.

8. Az árvaintézetbe való jelentkezés a városi tanácsnál történik, mely alkalommal a következő okmányokat kell bemutatni:

a) az árva születési anyakönyvi kivonatát;

b) illetőségüket, szegénységüket és árva voltukat igazoló hatósági bizonylatot;

c) egészségüket igazoló orvosi bizonyítványt.

9. Az árvaintézet és alkalmazandó személyzete közvetlenül a városi tanács vezetése és felügyelete alatt áll és kötelezetik a városi tanács az árvaintézet belső szervezete és vezetésére vonatkozó részletes szabályzatokat kidolgozva jóváhagyás végett a törvényhatósági bizottságnak beterjeszteni.

10. Különösen köteletségévé tételik a városi tanácsnak, hogy az árvaintézetbe az alapító kívánatához képest a gyermekek nevelését és gondozását mindenkor csakis román. kath. és magyarul tudó apácákra bizza és ezen alapítványi feltételektől semmi körülmények között el nem térhet.

11. Az árvaintézetben elhelyezendő gyermekek számát a gondozással megbízandó személyek számát és ezek javadalmazását a városi tanács javaslatára minden évben a közgyűlés állapítja meg.

12. Zombor sz. kir. város törvényhatósági bizottsága a 3-ik pontjában jelzett alapítványi törzsvagyon sértetlen fentartására vonatkozólag a vagyoni felelősséget elvállalja.

13. Az alapítvány jövedelmeinek mikénti felhasználását kitüntető s a városi számvevőség által elkészítendő költségvetés, számadási s vagyoni kimutatások a városi törvényhatósági bizottság letárgyalása után felülvizsgálat végett minden évben a m. kir. miniszteriumhoz felterjesztendők.

14. Tekintettel arra, hogy alapítványt tevők végrendeleteikben különösen kikötötték, hogy az alapítványi vagyon állaga annak jövedelme, növedékéből semmi — legkisebb rész sem senki által, sem magán személy, sem hatóság által semmi körülmények között és soha más célra ne fordítottassék, mint egyedül és kizárólag a jelzett árvaintézet felállítására, fentartására és tökéletesítésére s hogy sem az árvaintézet maga, sem pedig annak vagyona semmiféle más akár hasonló, akár nem hasonló intézettel, vagy alapítvánnyal ne egyesíttessék, össze ne olvasztassék, hanem az mindenkor és örökké, mint egészben külön és semmiféle más intézet, vagy alapítványnak részét nem képező önálló intézet és alapítványi kezeltessék és tartassék fenn.

Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága tiszteletben óhajtván tartani az alapítványt tevő e részbeni akaratát is, kötelezi magát arra, hogy e végrendeleti intézkedésnek mindenkor érvényt szerez és attól el nem tér.

15. Az alapítványt az esetleg előforduló peres és perenkívüli ügyekben a városi tisztviselő lesz hivatalosan képviselni.

16. Jelen alapító levél 3 eredeti egyenlő példányban állítatik ki, és megőrzés végett egy példány a nagyméltóságú m. kir. miniszterhez, egy pedig a kalocsai egyházmegyei főhatóságához felküldetik, egy pedig Zombor város tanácsának adatik át.

Falcione Lőrinc hosszabb beszéd kíséretében a katonai kis gyakorlóteret ajánlja a törvényhatósági bizottságnak a felépítendő Koczik-árvaház céljaira. A sörház telket pedig lehetne parcellázni és házhelyekül felhasználtatni. Végtelenül sajnálja, hogy nincs annyi ereje, hogy gondolatait és tisztán polgártársainak jóvoltát célzó kívánságait összefüggő szavakban tudná kifejezni; ha erre képes volna, bizonyára meggyőzné a törvényhatóságot indítványának praktikusságáról. Az apatini-ut mentén fenmaradt kihasított uttestet nem tartja alkalmasnak, mivel az ott felépítendő árvaház a városnak a közelmúltban megindult s a csatorna felé húzódó fejlődési vonalát zárná el.

Buday G.: Igen fontosnak tartja a telek megválasztását ily monumentális épület számára. Félt, hogyha az épület nem körültekintő gondossággal megválasztott telekre kerül, később sohasem hozható helyre a tévedés. Fejtegeti azon kéréseket, amelyek egy ily humánus intézmény felállításához szükségesek: teljesen szabad téren építendő, hogy a legkisebb zaj se jusson az épülethez, így lehetőleg a városon kívül, hogyha esetleg járványos betegség ütne ki, a szomszédos házaktól teljesen elkülönítve álljon; az éghajlat viszonyosságainak ne legyen kitéve; a közelben semmiféle izléstelenység elő ne forduljon, amely az apácák és árvák lelkiéletére károsan hasson.

Nem fogadhatja el az állandó választmánynak a telekre vonatkozó határozatát, mivel a sörház telke kicsiny, amennyiben a bezdáni-utat és Flórián utcát összekötő szűk sivatort szélesbítenék, a célnak egyáltalán nem felel meg. Elrejtett helyen van; a közelében állandóan lövöldöznek, mert ott van a honvédségnek alig 100 lépésre a lövöldéje. Aszfalt nincs odáig.

Többen: Van! Blumenthal házág! (Zaj.)

Főispán: Csenget.

Buday: Kegyeskedjenek meghallgatni, hogy kibeszélhessem magamat... A telek két oldalán elhúzó árkok szennyes vize büzzel árasztja el az egész környéket. Mély fekvésénél fogva a legegészségtelegebb része a városnak. (Zaj...)

Ha az árvaházat akár középre, akár pedig a frontra építenék, nem szabad arról sem elfeledkezni, hogy milyen épület áll a telekkel szemben. Azt hiszem, ezt nem kell bővebben megmagyaráznom. Ez izléstelen látvány volna mind az apácákra, mind az árvákra. Ha a telek nem hoz a városnak jövedelmet, parcellázassa, a miniszter a parcellázást kimondó határozat jóváhagyása előtt nem fog elzárkózni. Mint a kiküldött bizottság tagja, már akkor állást foglalt, bár a többi telekkel sines megelégedve. Az apatini ut mentén elesett uttest volna a legalkalmasabb, mert a város minden részéből könnyen megközelíthető, a város legélénkebb helyén fekszik; az árváknak a Szelenesében levő iskola közel lenne; a papságnak is könnyebb volna az érintkezése az árvaházzal; szépítészeti szempontok is ezen telek mellett szólnak. Az állandó választmány javaslatát

egész terjedelmében elfogadja kivéve a telek kérdését és az építkezés céljaira az apatini uttestet ajánlja. Indítványozza továbbá, hogy ahol a javaslatban árverés fordul elő, mindenütt „nyilvános” szurassék be.

Lippert Ferenc: Tökéletesen osztozik Buday nézetében, mert fontos kérdésnek tartja, hogy alkalmas-e a telek; mert nem rövid időre épül az árvaház. Ha hibát követünk el, az intézmény selymi meg. Ha minden telek ellen kifogás merül föl, ne határozzon most a törvényhatóság a telek ügyében. Talán később lesz alkalmasabb telek. Sok előintézkedés vár még elintézésre; az alapító levelet jóvá kell hagyatni, módosításokat is kívánhat a miniszter; a telket sem lehet addig átíratni és idegen telken a törvényhatóság kissé bajosan fog építtetni.

Fejér Gyula: Természetes, hogy a maga részéről is fontosnak tartja a telek körültekintő, gondos megválasztását. Háromféle indítványt hallott; az első a sörház telket, a második az apatini-ut és a Kalap-utca találkozásánál levő elmaradt uttestet, a harmadik a katonai kisgyakorló teret tartja a legalkalmasabbnak. Bár a felszólaló urak a lehető legnagyobb apparátussal szölköztek indítványuk mellett, ő a körültekintően és a kérdéssel behatóan foglalkozó állandó választmány javaslatában foglaltakat tartja olyanoknak, amelyek alaposan megvannak okolva; így hát ismétlésekbe nem bocsájtkozik, de sorba veszi azon érveket, amelyeket Buday biz. tag indítványának megokolására összehalmozott. Hogy az árvaház a városon kívül — ahol semmi zaj nincs — építtessék fel, ezt a nézetet nem helyesli, mert szokás ugyan középületet városon kívül építeni, de az rendszert fegyház. Avagy talán a városon kívül azért kellene az árvaházat felépíteni, hogy az árvák az iskolától minél távolabb legyenek? Bármily hitfelekezeti legyen, róm. kath., ev. ref., izr., vagy gör. kel., a sörház telektől közelebb találja iskoláit, mint az apatini-ut végétől? Az ajánlott telkek közül ép az apatini ut menti van a legnagyobb zajnak kitéve. Ép a nagy forgalom következtében, ha eső nem esik, örökké por van, amely telve van a különféle betegségek miazmaival. Épen, mert teljesen szabadon állana ott, lenne kitéve az éghajlat viszonyosságainak az ily monumentális épület. A sörház telek 1971 ööl; több mint kell az épületre, szabályos alakkal. Az apatini ut menté még szabályos formával sem bír és hogy elegendő legyen az építkezés céljaira, még 3 házhelyet kellene hozzá venni, amivel 2650 ööl lenne és a mi ismét felesleges kiadás volna. Rejtett helyen volna a sörháztelek? Három utcára szolgál: két föltra s a harmadikat ki lehet bővíteni; s még mindig marad elegendő a célnak megfelelő telek. Nincs elég szabad levegő? Hisz, aki szabad levegőre vágyik, a Flórián utcán át a kálváriára megy sétálni. A szelenesei iskola volna közelebb az árvaházhoz, ha az apatini-utra építtetnék. El méltóztatott felejtetni Buday biz. tag urnak, hogy akik az árvaházba fel lesznek véve, a központi fiúiskolába kerülnek, mert Szelenesében csak 2 osztály van. Ezzel szemben tehát hasonlíthatatlan előnnyel bír a sörház telke.

Az árvaház az apácák vezetése alatt áll; a lelkészeknek a gyóntatást is kell végezniök. Vajon lehetett úgy érvelni, hogy az Apatini ut e célból is közelebb van? Ha árvaházat építenek, az aszfaltot a város majd csak kiépítteti, különben a Blumenthal-ház végéig van is aszfalt. A sörházi árkok kellemetlenséget okoz! Ha összehasonlítom a két árkot... (Derűltség.) Nem szükséges hozzá adnom semmit sem.

Az állandó választmány javaslatát teljes egészében elfogadásra ajánlom.

Dr. Donoszlovits Vilmos indítványozza, hogy mivel az egészségügyi bizottság nem lett meghallgatva a terek kérdésében, a törvényhatósági bizottság most ne határozzon.

Spanyol József tanácsos védi az állandó választmány javaslatát a sörház melletti árkok beboltozása alig kerülhet 600—700 koronába. A telek is elegendő, mert a mérnöki hivatal számítása szerint az épület mintegy 400—500 ööl területet foglalna el, a többi megmaradna kertnek és parknak. Ha a telek ügyében nem történne most megállapodás, talán az egész ügy hosszabb időre megállna. Ha az alapító levél felterjesztetik, a kiküldött bizottság a szükséges építési programot megállapíthatná és a terveket is elkészíttethetné.

Falcione Lőrinc szerint nem szabad a dolgot elhamarkodni.

Buday G.: Főtisztelendő apát ur egy érvére elfelejtett válaszolni, de nem akarja a törvényhatósági bizottság türelmét hosszadalmasan igénybe venni. Csatlakozik dr. Donoszlovits indítványához és kéri, hogy a telek ügyét az egészségügyi bizottsághoz utalják. Az előbbi indítványát visszavonja.

Hauke Imre: A kérdés teljesen ki van merítve és csak arra válaszol, amire felvilágosítás nem történt. Nézetem az, hogy a törvényhatósági bizottság a legkomolyabban és célirányosabban határozzon. Épügy szereti szülővárosát, mint Falcione Lőrinc bizottsági tag ur. A tárgyalásoknál belemélyedtek az ügy lényegébe és a legjobbat terjesztették elő. Donoszlovits ur szerint a bizottság az Apatini-utat ajánlotta és azután a pénzügyi és gazdasági bizottságban minden indokolás nélkül a sörház telke mellett foglaltak állást. A bizottság elsősorban az apatini uti telket és másodsorban a sörháztelket hozta javaslatba. Célirányosnak tartja-e a törvényhatósági bizottság, hogy a törvényvel szembe helyezkedjünk? A város törzsvagyona el nem idegeníthető. Ehhez a kormány jóváhagyását nem adja, hogy a sörház telek parcellázásra eladassék, csak azért, hogy a pótdát egy két évre leszállíttassuk és a városnak ideig öröig pár korona hasznót biztosítsunk. A meglévő ingatlanaihoz göresösen ragaszkodják a város.

Főlöszleges volna a közegészségügyi bizottság külön meghallgatása, hiszen az árvaház ügyében kiküldött bizottságban a közegészségügy emberei is benne vannak. A Buday által említett kellemetlen szomszédságot a leendő árvaház mellől a város könnyű szerrel eltávolíthatja. Ajánlja az állandó választmány javaslatának elfogadását.

A főispán a vitát bezárja. A megejtett szavazás szerint a törvényhatósági bizottság többsége — az indítványok mellőzésével — az állandó választmány javaslatát egész terjedelmében, tehát a sörház telekre vonatkozólag is, elfogadta (Éljenezés.)

Felső kereskedelmi iskola felügyelőbizottságának előterjesztése a felső kereskedelmi iskola igazgatója és tanárai fizetésének állami segélylyel leendő kiegészítése tárgyában. — Mivel a város nincs abban a helyzetben, hogy a felső kereskedelmi iskola igazgatójának és tanárainak fizetését saját erejéből kiegészítse: örömmel ragadja meg az alkalmat, hogy ebbeli kötelezettségének állami segélylyel eleget tehet. Folyamodik tehát a miniszterhez az állami segélylyel leendő fizetés kiegészítéseért. Az iskola felügyelőbizottságának javaslata alapján megállapított állandó választmányi javaslatot a közgyűlés egyhangulag elfogadta.

Járos Gusztáv kérése a régi esendor laktanya bérletének 1907. május 10-ig leendő meghosszabbítása iránt. — 1200 kor bérért 1907. május 1-ig meghosszabbította.

Zomboresevits György községi bíró kérése 4 heti szabadságidő engedélyezése iránt. — Megadta.

Römer Manó városi irodatiszt kérése fizetési előleg iránt. — Megadta.

A főispán a közgyűlési jegyzőkönyvnek november 17-én történő hitelesítésére Bunyi Gyula, Szauerborn Károly, Hanczmann Ignác és Sztrilich Zsigmond biz. tagokat kérte föl. —ár.

Tejfog és műtét.

Laptársunk a „Bács megyei Függetlenség” mondja, nem érthetjük meg egymást, mert ő dr. Feles foghuzásait tárgyalta, mi pedig a londoni tüdőbaj elleni kongresszusról írunk. Hogy ő nem ért meg bennünket, abban igaza lehet. Arról tanuskodik az is, hogy szerinte mi a londoni tüdővész elleni kongresszusról írunk, holott mi csak az Esti Újságnak a londoni tüdőbaj elleni kongresszus alkalmából a zombori állami főgimnáziumi értesítőben megjelent iskolaorvosi jelentést méltató szavait idéztük a megtámadott intézeti iskolaorvos lelkiismeretes tevékenységének igazolására. Arról tesz bizonyosságot az is, hogy az ő szemében a rendes fogak kibuvását akadályozó tejfogak kiemelése, amit rendszerint maguk a gyermekek szoktak minden baj nélkül elvégezni, már műtét, melyhez az operálandó beleegyezése szükséges, holott szerintünk az iskolaorvosnak ez egyenesen kötelessége, melynek buzgó teljesítése a szülőt csak hálára kötelezheti. Vagy talán inkább nőjön a gyermek foga görbén és idő előtt szuvasodjék el a szuvas tejfogtól? Bizonyítja az is, hogy ő a tejfogak eltávolításáért, melyek maguktól is kihullanak, támadja az iskolaorvost, holott mi akkor rónók meg igazán, ha az orvosi vizsgálat alkalmával ezt a primitív segedelmet is elmulasztaná. Az ellen azonban tisztelettel teljesen tiltakozunk, hogy mi a Bács megyei Függetlenség szerkesztőjét megérteni nem tudnók. Épen mert megértettük, fűztünk magunk részéről is néhány megjegyzést az iskolaorvos válaszához s amit ott mondtunk, attól nem tágitunk. Fontosabbnak tartjuk az iskolaorvosi intézményt, semhogy aggodalom nélkül nézhetnők, ha a tejfogak eltávolítása miatt intéznek az intézmény érdekében nem álló támadást azok ellen, kik azt önzetlen buzgósággal szolgálják.

H i r e k.

Kinevezés. A szegedi kir. ítélőtábla elnöke Ekkert László ujvidéki joghallgatót díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

Áthelyezés. Jelenffy Zoltánt, a zombori zászlóaljhoz helyezték át.

Jegyzőválasztás. A Gyarmathy Ferenc szentülöpi jegyző elhunytával megüresedett jegyzői állás betöltése folyó hó 14-én történt. Megválasztott Késmárky Géza paripási segédjegyző.

Beküldetett. A Lombos — Szlavyügyben megjelent helybeli és vidéki hírlapi cikkekben az ág. ev. és az ev. ref. felekezeteket össze vissza csereberélték a tájékozottságról épen nem híres hírlapírók. Még utólag is jó lesz értésére adni azoknak, akiket illet, hogy az ág. ev. vagy luteránus felekezetnek van Zomborban imaháza és lelkésze, ellenben az ev. ref. vagy kálvinista felekezetnek se temploma, se lelkésze nincsen. A legmagyarabb egyháznak itt csak szórványos hívei vannak. S még egyet. Az ev. ref. egyházhoz tartozó híveknek ugyan se templomuk, se papjuk, de dogmájuk mégis nagyon, mert hitelv nélkül egyház egyáltalában nem képzelhető Sapientsat.

Törvényszéki orvosi képesítés. A folyó év október havában Budapesten megtartott törvényszéki orvosi vizsgálatok alkalmával dr. Prokesch Viktor szabadkai közkórházi alorvos törvényszéki orvosi képesítést nyert.

Adófelszólamlás. A zombori adófelszólamlási bizottság a topolyai m. kir. adóhivatali kerületbe tartozó községekből a III. od osztályu kereseti adó ellen beadott telebhezések tárgyalását folyó évi november hó 19-én, hétfőn reggel 9 órakor kezdi. Pénzügyigazgatósági épület földszint 6. szám.

Munkás Takaréka. A Zomborban megalakuló Munkás Takaréka ügyében folyó hó 18-án, vasárnap d. e. 11 órakor a Munkás Otthonban (Flórián utca 11. sz.) rendkívüli értekezlet tartatik, amelyre az érdeklődők ez uton is meghívattak.

A szerb radikálisok. Vasárnap este a szerb radikális párt Zimonyban látogatott alakuló gyűlést tartott, melyre a radikális párt vezére, Tomics Jása, valamint Musiczky Döme titeli képviselő is megjelent. Dr. Babics zimonyi ügyvéd magasztalta az új érát, mely Horvátországra is csak jót hozhat. Musiczky képviselő azt hangoztatta, hogy Horvátországnak csakis Magyarországgal egyetértve kell haladnia, hogy boldogulhasson, valamint hogy egy erős Horvátország egy erős Magyarországnak érdeke. Végül nagybizottságot választottak, melynek feladata a pártszervezke és továbbfejlesztése.

Nyomdászsztrájk Zomborban. A tegnapi nap folyamán a Kollár féle nyomdában a munkások a munkát beszüntették. A munkabeszüntetésre az adott okot, hogy a nyomdatulajdonos az aláírt árszabálynak a 74. pontját nem akarja elismerni és a kérdéses pontban körülírt követeléseket nem akarja teljesíteni. A kérdéses pont így hangzik:

„74. A szedő-gépmesternek többet, mint egy gyorsaját vagy egy amerikai, vagy kézi sajtó **kezelnie nem szabad.** Két géppel (gyors-sajtó vagy amerikai) bíró nyomdában külön gépmester tartandó, akinek **szednie nem szabad.**”

Jelen pont elég világosan megmondja, hogy egy személynek két munkát végeznie nem szabad. A Kollár féle nyomda azooban ezt elismerni nem akarta, ezért kénytelenek voltak a munkások az üzemet beszüntetni. Mi úgy tudjuk, hogy a munkások jelen árszabályát maguk a főnökök a munkásokkal karöltve hónapokon át tárgyalták, elfogadták és magukra nézve kötelezőnek elismerték. Kár volt hát a munkások jogos kérését nem teljesíteni s újra kenyértörésre vinni a dolgot, mert a sztrájkban a munkaadó főnök sokszor többet veszít mint a sztrájkoló munkás.

Fizetésjavítás. A cservenkai ág. ev. egyházközség legutóbb tartott rendes közgyűlésén tanítóinak fizetését felemelte és pedig kettőnek egyenként 100 koronával és négynek egyenként 200 koronával.

Képviselőjelölés a karlócai gör. kel. szerb kongresszusra.

Legfelsőbb királyi kéziratral össze van hívva a szerbek kongresszusa Karlócára és pedig 1906 évi december 23-ára. Megindult ennél fogva a képviselőválasztási mozgalom mindenfelé s így nálunk Zomborban is. A zombori szerb értelmiség értekezletet is tartott 1906. évi november 14-én a Ratár-téle vendéglőben, amelyen meg is alakult az ugynevezett értelmiségi párt. Pártelnökül megválasztották dr. Popovits István városi tisztii főorvost és pártjegyzőknek: dr. Bikár Vojnit, dr. Bugarszky Neuádot, Berits Szvetislávot és Lallosevits Györgyöt. Ezenkívül megválasztottak egy 70 tagu bizottságot, melyet egyuttal a további teendők ellátásával is megbíztak. Ezután a jelölés dolgában folyt az értekezlet és az értelmiségi párt egyedüli jelöltjéül kikiáltották dr. Lallosevits János zombori ügyvédet. A jelölés megtörténte után dr. Nikolics György vezérése alatt egy nyole tagu küldöttséget menesztettek a jelöltet, hogy az értekezlet határozatáról értesítsék és egyben az értekezletre is meghívják.

A jelölt az értekezlet küldöttségével meg is jelent és a jelenlevők szünet nem akaró eljenzése közt kijelentette, hogy a jelöltséget elfogadja. Programját később meghatározandó időben fogja elmondani. Ezuttal csak annyit tart szükségesnek megemlíteni, hogy semmiféle kongresszusi pártaroyalathoz nem tartozik. Egyedüli törekvése a szerb egyház és a vele kapcsolatos iskolák ügyének és anyagi érdekének előbbrevitele. Ezenkívül osztorozni fogja azt a pártot, mely eddigi alap nélküli ígéréteivel egyebet sem tett, mint a jóhiszemű munkásosztályt ámitotta és csalogatta. Ezen pártot a radikálisokat értette, akik népszerűségüket a földmivelő osztálynál eddigi viselkedésükkel meglehetősen elvesztették. Dr. Lallosevits János szorgalmas és széleskörű tudása valóban méltóvá teszi őt szerb honfitársaink ezen bizalmára és hisszük, hogy megválasztása esetén megteremti a gör. kel. szerb egyházközségnek azt a kívánatos állapotot, mely a gör. kel. egyház minden jó fiának vágya és kívánsága. Hogy pedig a kongresszuson hirt, dicsőséget és elismerést fog a zomboriaknak szerezni, annak mindannyian teljes tudatában vannak. Eddig a radikálisok még nem szervezkedtek és úgy halljuk, hogy dr. Lallosevits Jánossal szemben nem is igen lesz ellenjelölt. A választás még e hónapban fog megtörténni az egyház megyei hatóság által kijelölendő időben. (Beküldetett.)

Eljegyzés. Dr. Törzs József temesvári ügyvéd eljegyezte Krámer Borikát, Krámer Antal szabadkai nagyiparos leányát.

Zombori vásár. A zombori őszi vásár f. évi november hó 25-én és 26-án fog megtartatni. Ezen országos vásárra vészmentes helyről szabályszerű marhalevéllel ellátott bármiféle haszonállat felhajtható.

Apatini hírek. Apatinból írják, hogy az ottani községi néptanítók sürgetésére Molnár Ferenc bácsbodrogmegyei községi tanító-egyesületi elnök az általános közóhajjal számolva, elhatározta, hogy legközelebb a megye összes elemi iskola tanítóit rendkívüli közgyűlésre hívja össze. A közgyűlést Zomborban, a megyeház nagytermében fogják megtartani s egyedüli tárgya a tanítók anyagi helyzetének javítása lesz. — Az apatini községi képviselőtestület egy ujonnan építendő község házára 152.000 koronát, míg az apatin-zombori helyiérdekű vasutára 240.000 koronát szavazott meg.

Tűz. Báró Vojnits István topolyai uradalmában a múlt hétfőn nagy tűz pusztított. A vész elemnek 4 ház és több szalmakazal martalékul esett.

Munkaadók szövetsége Szegeden. A minap alakult meg hatvan munkaadó részvételével Szegeden a munkaadók szövetsége. Az alapszabályok szerint a szövetség minden tagja minden munkása után 10 fillért fizet hetenkint a szövetség pénztárába, úgy hogy némely gyár évi hozzájárulása 3—4000 koronát tesz ki. A szövetség ilyenformán már az első esztendőben is mintegy hatvanezer koronát remélhet. A szövetségnek csak olyan munkaadó lehet a tagja, aki legalább tíz segéderővel dolgozik. A belépő munkaadók nyilatkozatot írtak alá, amelyben polgári becsületükre fogadják, hogy a szövetség alapszabályait és a bennük foglalt rendelkezéseket elfogadják és magukra nézve kötelezőnek elismerik, a vállalt közösségből nem lépnek ki és a munkások részéről kezdett sztrájk esetén az érdekeiben megfenyegetett munkaadót egyetemesen megvédik. A védelem egyik eszközül a munkáskizárást fogadták el.

Vonatok érkezése és indulása. A kereskedelemügyi miniszter a közönség könnyebb tájékozódása érdekében elrendelte, hogy az állomásokon, valamint azokon a megállóhelyeken, amelyek naponta két vonatpárnál több vonat áll meg, a vonatok érkezését és indulását feltüntető táblázatok függesztessenek ki. Ez a rendelkezés a jövő évi nyári menetrend-változással egyidejűleg hajtják végre.

Csantavéri iskolák bezárása. Csantavéren a kanyaró járvány oly rohamosan terjed, hogy a római káth. iskolaszék elnöke, Gyenes János plébános táviratilag kérte Vojnits István vármegyei alispánjától az iskolák bezárását, amit az alispán azzal a megjegyzéssel rendelt el, hogy mindaddig, amíg a járvány nem csökken, az előadások szüneteljenek.

Megtévelyodott festő. Bulyovics Péter szabadkai illetőségű templomfestő Miskolcon megtévelyodott.

Lopás a vásárban. A bajmoki vásárban a nagy sürgés-forgás közt Vojnits K. József verucsi lakos arra a szomorú tapasztalatra jutott, hogy a zsebéből valaki ki lopta a pénztárcát, melyben 160 kor. értékű irat volt. A bankokra éhes tolvaj így nagyon csalódott s remélhető, hogy a lopott iratokat némi kis jutalom ellenében szívesen vissza fogja szolgáltatni.

Öngyilkos öreg honvéd. Egy valamikor jobb időköt látott öreg honvéd Renkö Mihály zentai lakos vetett önként véget életének vasárnap hajnalban. Nagyon elkésredhetett a szegény öreg, hogy öngyilkossá lett. Allítólag azon busulta el magát, hogy hozzátartozói kiméletlen bánásmódban részesítették. Sokszor panaszkodott emiatt ösmerőseinek. Végre aztán annyira erőt vett rajta a buskomorúság, hogy vasárnap hajnalban felment a házpadlásra és egy ruhaszárító kötéllal felakasztotta magát. Hétfőn délután temették el nagy részvét mellett. A temetésen elaggott bajtársai is résztvettek.

Eltűnt gyémánttű. Ritkán kerül olyan sokba egy kis édes szunyokálás, mint amilyen drágán fizette azt meg Csellért István budapesti utazó. A Zomborból Szabadkára haladó vonat egyik kupéjában elnyomta az álom és kényelmesen végigterült a börtülésen. Mikor Szabadkán felébredt, ijedten tapasztalta, hogy egy pompás gyémánt nyakkendőűjét ellopták. A tű, amely 140 korona értékű volt, nyakkendőjébe — melyet lecsatolt nyakáról, mikor aludni tért — volt betűzve. Feljelentés folytán a rendőrség megindította a nyomozást.

Tolvaj pincér. Süli István újvidéki pincér ellopta Czveits Demeternek aranyláncát és ezüst óráját s megszökött. Az újvidéki rendőrség körözi a tolvaj pincért.

Összeégett csecsemő. Egy alig 14 hónapos ártatlan kis csecsemő a napokban a szabadkai közpórházban égési sebeiben iszonyú kínok között meghalt. A kis lányka Kovács János esküriai lakosnak a gyermeke. Miután a rendőrség gondatlanságot látta fenforogni, a vizsgálatot megindította a szülők ellen.

Pilseni sör. Horvátovs Sztipónál az „Elefánt” szállóban vasárnap fél 11 órakor pilseni sör lesz csapolva.

Öngyilkos pénzbeszedő. Egy őszbecsavarodott öreg ember a múlt héten vetette el magát az életet. A szerencsétlen ember nem tudott megbékülni azzal a gondolattal, hogy galambösz fejét szégyen érte. Kiment a csantavéri temetőbe s ott egy fára felakasztotta magát. Reggel az arra járó-kelők vették észre s rögtön értesítették a községi előljáróságot. A hivatalos közegek nyomban megjelentek a helyszínen s az öreg ember hült tetemét levették a fáról. A megindult vizsgálat során derült ki a galambösz embernek tragédiája. Az öreg a csantavéri római káth. temetőkezi egyetnél mint pénzbeszedő volt alkalmazva csekély havi díjazással. Évek hosszu során át hűségesen kezelte a reá bízott pénzeket s működésével az egyet nagyon meg volt elégedve. A tett elkövetése után a vezetőség rögtön megejtette a rovacsolást s ekkor tűnt ki, hogy a reá bízott pénzekből 6 korona hiányzik. A szerencsétlen ember csekély havi fizetéséből a hiányt nem tudta fedezni s ezért keresett menedéket a halálban. Nem tudta elviselni azt, hogy mint sikkasztónak, vagy mint tolvajnak minősítsék s inkább oda vágyódott, ahol nem bánt senki... nem fáj semmi...

Vendégmarasztaló korcsmáros. Beeslia Pál verucsi lakos a napokban a szállásra igyekezett s utközben betért Szudárovits Tamás korcsmájába. Pálinkázni kezdett s ivott is többet a kelleténél. Mikor azonban fizetésre került a dolog, lehajtott fővel mondá, hogy most nincs pénze, de holnap megfizeti. Több se kellett a korcsmárosnak. Éktelen szavakkal Beesliára rohant, foltogatni kezdte, sőt egy sörösvéggel fejét több helyen betörte. A sebesültnek sérülései súlyosak. A vendégmarasztaló korcsmáros ellen az eljárást megindították.

A hajózási évad vége. A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Reszvénytársaság igazgatósága közhírré teszi, hogy tekintettel az előrehaladt évadra, a vukovár—újvidéki vonalon 1 évi november hó 20 tól kezdve a vukovár-városi, sarengrádi és illoki kikötő, valamint a bácsujlaki, opátováci és bánostori ladikállomások megszűnnek. Sarengrad állomás pedig a hátralévő időre ladikállomásként fog tartatni; a menetrend azonban a régi marad. Továbbá a menetrendszerű hajójaratokat Budapest és Dömös között, valamint Apatin és Baja között ezen évadra f. évi november hó 20 án a vonalon tekvő állomások személyi és árutorgalmával együtt megszünteti.

A „Korona” gőzmalomban két acél penzsekreny és többféle iradaszekreny és igen szép példányu aranyhalak eladók.

A vonatok világitása. A Magyar Államvasutak vonatain a személyszállító kocskában a világitást gyökeresen megjavítják a jövő esztendőben. A mostani gázvilágitás helyett mindenütt gáz-izzófény világitást fognak alkalmazni. A mostani villamos-világitási rendszert is ki fogják küszöbölni, mert a mai lámpások csak a kocsiszakaszok tetejét világitják meg és olvasni alig lehet másképp, mint ha az ember föláll. A mai lámpások helyett két karu villamos csillárokat fognak alkalmazni, hogy az utasok ülő helyzetben is jól lássanak. A külföldre járó kocsikat külön villám-fejlesztő dinamogépekkel is föl fogják szerelni.

Amerikai illetlenség. Amikor az ósdi Európában minden lehető elkövetnek, hogy az embereket egészségi szempontból, illedelemre szoktassák és a kocsi belsejében és minden nyilvános helyen ott diszlik a tábla, hogy köpködni tilos, ugyanakkor az amerikai el sem tudná azt a borzalmas helyzetet képzelni, hogy valaki neki a köpködést megtilthatná. Aki Amerikát a köpöcsésze vagy köpöláda üdvös intézményével megismertette, az szobrot érdemelne, de aki az amerikaiak bagózásról és a köpködésről leszoktatja, az akkora aranyszobrot, mint a szabadságszobor. Ezen a téren mi nagyon is kultüremberek vagyunk már, ha az amerikai vasutak fülkéiben fölállított rendszabályokkal hasonlítjuk össze a mienket. Nálunk, csak az egészség nevében tiltják a köpködést, ott már ötszáz dollár büntetésre is ítélik az illetlen amerikaiak. De hiába appellálnak a jó izlésre, a műveltségre, az amerikai hideg közönnyel mosolyog, szájába veszi a bagót és — ujra köp!

A dupla kréta. Véres botrány játszódott le a sándori nagyvendéglőben hetvennyolc fillér különbözet miatt. A vendéglőben Milutinovits István sándori lakos mulatott néhány barátjával. Mikor távozni akart, szemére lobbantotta Aradszki kiszolgálónak, hogy néhány nap előtt is becsapta, mert hetvennyolc fillérrel többet számított. Aradszki visszatelelelt, amiért Milutinovits arcul vágta. A csapos erre bieskát rántott és előbb hasba szurta a vendéget, majd vérszomjas dühében össze-vissza szurkálta. A dühöngő csapost a rendőrség letartóztatta, Milutinovits életveszélyes sebekekkel fekszik a kórházban.

A gyermek pihenéséről. Most, hogy az iskolai esztendő kezdetét vette, célszerűnek tartjuk a szülőket arra figyelmeztetni, hogy a gyermek szellemi és testi pihenése egyaránt fontos lényezője az egészségnek. Nagy kegyetlenség, ha a gyermeknek csak kevés időt engedünk a pihenésre. Ha a pihenés, tehát az alvás is, nem elég sokáig tart, akkor kimerül az idegerő, tehát a gyermek szellemi munkaeje megcsappan, nem képes figyelni, hibásan készíti föladatait. Azt tapasztalták, hogy ily gyermeknek írása rosszabbodik. Mihelyt a gyermek alvásának tartama nagyobb, javul az írás, a helyesírás hibák száma meg csökken. Conston, angol orvos úgy hiszi, hogy a nép testi energiája az utolsó 30 esztendőben azért csökkent, mert a pihenésre kevés időt fordítottak. Egy budapesti iskolaorvos 10 évvel ezelőtt konstataálta egy állami főreáliskolában, hogy azon tanulók között, akik keveset alszanak, aránylag igen sok az ideges. Számos szülő, de még tanító is azt hiszi, hogy a rövid ideig tartó alvással növelhetjük a gyermek idegerezjét, ha meg hosszabb ideig hagyjuk aludni, elpuhitjuk. Sokan hivatkoznak arra, hogy ez vagy amaz öreg ember nem alszik sokáig és mégis milyen friss! Ez igaz, de nem szabad elfelejtenünk, hogy az öreg ember alvási szükséglete lényegesen kisebb, mint a fejlődésben levő tanulóé. Alvási szükségletünk, tehát a kis gyermeké is, télen nagyobb. Ennek kielégítése érdekében szükséges volna, hogy a téli hónapokban a nép iskolai tanítás csak 9 órakor venné kezdetét.

A szerencse otthona. A sokat áhított, mindenki által ostromolt szerencse ezeryi szeszélye kiszámíthatatlan. Hiába üldözzük, ha nem akar közeledni felénk, míg sokszor önmagától szinte következetesen kegyetbe fogad bennünket. Talán legjobb bizonyosság erre az osztálysorsjáték. Ha például a Gaedicke A budapesti bankház eredményeit nézzük úgy a most lefolyt sorsjátékban mint a múltban is, tapasztalhatjuk, hogy ez a bankház valóságos állandó otthona a szerencsének. Ugyiszólván mindennapra esik egy főnyeremény a Gaedicke bankházban, melynek ügyfelei a múlt osztálysorsjátékban többek között a 400.000, 60.000, háromszor a 30.000 és 20.000, a mostaniban pedig a 90.000, 50.000, 25.000 és négyszer a 15.000 koronás főnyereményeket nyerték. Ez a körülmény meg a Gaedicke bankház mindenkor pontos és gyors ügykezelése magyarázzák azt a hatalmas forgalmat, melynek e közmondásos szerencsésű bankház örvend.

Színház.

M Ű S O R:

Pénteken, november hó 16-án, bérlet 12. szám: **Aranyember**, Jókai Mór remekműve. Szombaton, november hó 17-én, bérlet 13. szám: **Koldusgróf**, bájos zenéjű operette. Vasárnap, november hó 18-án, bérlet-szünetben két előadás: Délután fél 4 órakor nép és gyermekelőadásul: **Postás fiu és huga**, mulattató énekes bohózat Este fél 8 órakor rendes helyárral: **Milliárdos kisasszony**, a budapesti Magyar Színházban óriási sikert aratott operette. Ujdonság! Itt először!

Hétfőn, november hó 19-én, bérlet 14. szám: **Elnémult harangok**, Rákosi Viktor színműve. Ujdonság! Itt először!

Kedden, november hó 20-án, bérlet 15. szám: **Gyöngyélet**, mulattató belőzat. Ujdonság! Itt először!

Hétfőn **Lotty ezredeseit** hozták színre, amely kacagtató jelenetekkel telített bohózatos operetteben néhány esztendővel ezelőtt a szegény Csongori Mariska legszebb diadalát aratta. Azóta is állandó műsordarabja volt a mi színpadunknak ez a teleményesen és eredeti ötletességgel összeállított $\frac{3}{4}$ részben bohózatos és csak $\frac{1}{4}$ részben operette, anélkül azonban, hogy az időközben szerepelt szubrettek egyike is megközelítette volna Csongori művészi tökélyű alakítását. Nem adózhatom nagyobb dicsérettel a meglepő gyorsasággal közkelet-ségüvé vált Révész Honkának, mint ha konstátalom róla, hogy ezzel a felleptével el tudta érni azt, amire annyi elődje hiába vállalkozott. Megközelítésről szólottam, ami a szó alaptelme szerint is bizonyos megszorítást foglal magában, s még nem fejezi ki a teljes egyenértékűséget. Hogy pedig ezen valamivel innen maradt, annak csakis II. felvonásbeli játéknak egy-némely apróbb, talán pillanatnyi elkedvetlenedésre visszavezethető fogyatékosága volt az oka. Fregoliadáját azonban feltétlen elismerés illeti, főleg az Adám-betének finoman pontírozó előadásáért. Oly esdön, oly esábitoan hangzott ajkáról a dal, hogy, különösen a habitűk közül sokan bizony kaján szemmel nézték azt az igazi Adámot, kinek egy szerencsés véletlen szülte apostrofálása színházunkban évek óta a leg-harsogóbb derűtséget keltette. Az általános jókedv fokozásához hozzájárult még néhány sikerült jelenetével Szalóki Dickson-je és Haraszi helyre szobaleánya. Virányi (rajah) a nem neki való szerepben csakis bravuros táncával keltett feltűnést. Az a sok kedelyeskedés és többé-kevésbé ügyetgyott rögtönzés pedig, melynek az előadás folyamán szem- és fültanul voltunk, s amelyből a vidéki publikum is már réges-régen kinőtt, az összejátékra rendkívül zavarólag hatott.

Egy az előkelő körökhöz tartozó fiatal viveur, aki szegény ember léte évek hosszú során át kizárólag a kártyasztalánál és a lövészenyen szerzi meg az uri életmódjához szükséges anyagi eszközöket, végre — a mi előbb utóbb különben is elkerülhetetlen — a bűn lejtőjére téved, vagy szővirág nélkül kifejezve: összeütközésbe kerül a büntetőtörvénykönyv rendelkezéseivel, s amikor már nincs mód a kátyúból való szabadulásra, golyót röpít a szívébe. Közönséges történet ugyebár, amilyen mint fuit divers, mint egyszerű napíri számtalanszor fordul meg az újságok hasábjában, nem ritkán még illusztrálva is az Interessante Blatt hoz hasonló kaliberű heti lapokban. Pedig ez a tárgya a francia Bernstein **Baccarat** című színművének, sem több, sem kevesebb. Sőt az sem új dolog, hogy akad a darabban egy végtelen odaadással szerető nő, aki saját becsületének a feláldozásával akarja sikkasztó barátját a börtöntől, no meg egy kicsit saját magának is s ezzel talán egy új és jobb élet számára megmenteni. Sardou Toscajából már ismerjük ezt a női típust, ha az élet forgatagában még nem találkoztunk volna vele.

És ebből a banalitásból Bernstein írői zsenije olyan mesteri technikával felépített drámát alkotott, mely színszerűség és ravaszul kiszámított színpadi hatás dolgában az utolsó évek legsikerültebb termékei közé tartozik. Csakhogy téves uton járna az, aki a dráma tulajdonképeni falakját a vesztebe rohanó Robert személyében keresné. Nem ő a valóban tragikus hős, hanem a szerencsétlen Heléne, kit halvezzete ehhez az életével, becsületével állandóan va banque-ot játszó kártyás-

hoz kötött. Bármily előkelő nyugalommal, vonalzóval vagy anélkül (!) induljon is a halálba a zöld asztalnak ez a jó nevelésű lo-vagja, mégsem érezhetünk iránta mélyebb szánalmat. Dologtalaúság, léha élvezet volt az életcélja, melybe még Heléne végtelen szerelme sem tudott nemesebb tartalmat bele-vinni. Megérdemelte sorsát. Talán megbámul-juk pillanatnyira merész elszántságát és meg-illetődünk egy kevéssé jobb sorsra érdemes hátorságán, aztán napirendre térünk felette. De megrendül egész valónk, mikor a darab csattanó cloujaként eldördülő pisztolylövés összezuza Heléneket, a legizőbb, a legön-zetlenebb és leghűségesebb szerelme e küzködő martirjának az életét is. Övé a rokonszenyünk, övé a részvétünk, aminthogy a pénteki bemu-tatónak legnagyobb sikere is az ő megszemé-lyesítőjeé (Kürti) volt. A boldogságából hirtelenül felzaklatott nő háborgó lelkének válto-zatos érzelmi skálája jutott plasztikus kifeje-zésre mélyen átgondolt és őszintén átérzett játéknak, ez rezgett a hangjában, amint sze-relmesébből hízkelvedve kiesalja a rideg való-ságnak ő előtte gondosan rejtegetett titkát s amint aztán az apjával való megrázó jelene-tében, szava a kényszerült vallomás felénk suttogásából a szerelméért küzdő asszony fék-telen, színte démoni erővel ható kitéréséig fokozódik.

Valóban dicséretére válik Virányinak (Robert), hogy e minden ízében remek ala-kítás mellett becsülettel állotta meg helyét, főleg feltűnően biztos rutinonál megjárzott végső jelenésében. Mindazonáltal egy szem-nyivel több közvetlenség, valamivel nagyobb hév, szóval kevesebb „blazirság“, nem lett volna ártalmára mostani jeles szereplésének. Sik (Lebourg báró) mint jóformán mindig, ezuttal is kiváló nyújtott, noha impulzív ter-mészete néha túlságosan elragadta és a mű-vészi szempontból elengedhetetlen átmenetek megkerülésével szélsőségekbe sodorta, ami pe-dig mindig az alakítás harmonikus egyöntetű-ségének és a kellemes összbenyomás rovására megy.

De quibusdam aliis nulla mentio fiat!

Szerdán megismételték a **Koldus-gróf** operettet, melynek egyes énekszámai, elsősorban a II. felvonásbeli gyönyörű kettes (Pozsonyi L. és Remete), továbbá Révész behízelgő melódiájú dala a bouloirról, Pozsonyi L. meglepő énektechnikával és mély érzéssel interpretált értékes betétje, végül pedig a friss ütemű queker-hármas és a Rip van Winklé-re, no meg a Drótos tóra emlékeztető kedves gyermekjelenet ezuttal is zajos elismerésben részesült. Szalóki koldus-elnöke valóságos ka-binet-alakítás volt, mely folyton megújuló jó-kedvre hangolta a szépszámú közönséget.

Művészet — Irodalom.

Kincses Kalendárium. Régi, kedves ismerősünk, a Kincses Kalendárium, ismét megjelent, hogy figyelmeztessen bennünket ez esztendő végének s az új évnek közeledésére. Tizenegyedszer jelenik meg a Kincses Kalendárium, amely most már ország szerte annyira ismerős, hogy fölment bennünket annak bírálásától, hogy miben különbözik ez a minden ízében gyakorlati és a tudományok minden ágát népszerűsítő kalendárium a közönséges naptáraktól. A Kincses Kalendárium gazdag tartalmában bizony nincsen regény, nincs egyetlenegy novella, sőt nincsen benne egyetlenegy versecske sem; közleményei egytől egyig mind számot tartanak arra, hogy tudományos értékeket még a tudósok is elismerjék

és még sines közöttük egyetlenegy se, amelynek megértéséhez vagy élvezéséhez előző tanulmányok volnának szükségesek. Embertan, fejlődéstan, nyelvtudomány, csillagászat, statisztika, földrajz, politika, történelem művelődés-történet, néprajz, heraldika, műtörténet, jogtörténelem, építészet, botanika, orvosi tudomány, sport, robbantó kémia, szobrászat, dramaturgia, színészet, népművészet, szocializmus, tőzde-spekuláció, artisztika, természetrajz, csillagászati földrajz, minden van a Kincses Kalendáriumban, nem iskolás, nem is akadémikus modorban, hanem egy egy izgató érdekességű problémával kapcsolatban. Például ember-szarmazástan, az antropogenezis minden modern tanítása le van írva anuak az esetnek az ismertetésével, hogy Newyorkban egy Indiából érkezett hajó két olyan utasát tartóztatták föl, akiről csak hosszas tudományos vizsgálat után állapították meg, hogy ember-e vagy állat? A naprendszer útját a Kincses egy érdekes teoriával kapcsolatban ismerteti, amely szerint 104.000 éves periódusokban az egész naprendszer minden bolygója átmege a jégkor-szakon. A geografiából kit nem érdekelné annak leírása, hogy a Föld száraz felületének még mely részei ismeretlenek? Meglepő, hogy a kontinensek területének egy ötödresze még ma is fölfedezőre vár. A nemesi jelvényeket, amelyeket Magyarországon a tudós heraldikusokon kívül senki sem ismer, hetvenöt kép és érdekes cikk ismerteti. A műtörténeti részben a legművebb francia és spanyol festők vannak ismertetve és több műveik, igen sikerült fametszetekben. Az építő stíl és építőművészet egész fejlődését föltűnteti egy másik tanulmány, mintegy nyolevan képpel. Igen bőven vannak leírva az idei aténi olimpiai versenyek, melyeknek az újságok ekkora figyelmet nem szentelhettek. Hogyan készül egy szobor? Hogyan készül egy szindarab? Hogyan készül egy kitűnő színész szerepére? Erre a három kérdésre három kitűnő tanulmány felel meg, Ligeti Miklós, Berezik Árpád és Molnár László tollából. Egy nagy cikk a magyar nép művészetét ismerteti, hatvanál több képpel. A modern szociális elméletekről a Mars csatornáról, a nagy bőrzék milliós spekulánsairól, a Föld súlyának megméréséről, a nagy torradalmak keletkezéséről és II. Rákóczi Ferencről nagyérdekességű, bátran mondhatjuk, hogy nagyértékű tanulmányokat közöl a Kincses Kalendárium, mely mint látni való, csakugyan megérdemli a nevét: a gyakorlati élet általános útmutatója — A Kincses ára az ide is annyi, mint máskor: bekötte két korona, vászonkötésben három, bőrkötésben, aranymetszéssel pedig négy korona 40 fillér. Kapható minden hazai könyvesboltban.

A „Vasárnapi Ujság“

november 11-iki száma nagyobb részében még mindig a közelmúlt napok történeti jelentőségű nagy eseményének, Rákóczi s a többi bujdosók halmvai hazahozatalának van szentelve. Ezekre az ünnepekre vonatkozik a szám 40 képe közül 20, melyek lehető teljességgel mutatják be a kassai és késmárki teledhetetlen ünnepeket — Az egyéb közlemények közt Mikszáth Kálmánnak két cikke is van: pompás új elbeszélése: „A Noszty fin esete T. Toth Marival“ s vezércikk Ottó királyi hercegről (az utóbbihoz 3 kép is van). A szám többi tartalmát cikkeik és képek adják: Mikes Kelemen viszonyáról Rákóczihoz Miklós Ferencről, Kézli Kovács László festményeinek kiállításáról, a pápák sírjairól Rómában s a főváros kőbányái új temetőjéről. Ezekhez járulnak a renies heti rovatok: Irodalom és művészet, Közintézetek s egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. — A „Vasárnapi Ujság“ előzetési ára negyedévre 4 korona, a „Világkróniká“-val együtt 4 kor. 80 fillér. Megrendelhető a Franklin Társulat kiadóhivatalában (Budapest IV. ker., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanígy megrendelhető a „Képes Néplap“ a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félve 2 kor. 40 fillér.

Apróságok.

Gyermekszej. Miklós: Nagypapa! Ma a mamával az állatkertben voltunk. Láttunk két tevét is. Az egyik akkora volt, mint én, a másik olyan nagy, mint te!

Ella: Ugy-e bár nagypapa, olyan nagy tevé nem is létezik, mint te vagy?

Szerelempazarlás. Amint mondám, leányomnak csak tizezer korona hozományt adhatok.

— Oh én szerencsétlen, s én annyira szerettem őt, mintha huszezer korona hozománya volna.

Az udvarias inas. De Janesi, hisz maga a cipőimet fogkefével tisztítja!

— Persze, nagysád, minden más kefe nagy a nagysága pici lábainak.

Hamis nyomon. Mit keresel a naptárban?

— Házitanitóm nevenapját.

— Hát mi a neve?

— Jubász.

Hát persze! Orvos: Mondtam már önnek, hogy lábtájdalma mellett nem szabad színes harisnyákat viselni.

Beteg: De csak színes harisnyáim vannak, doktor ur!

Orvos: Ugy s hány párja van?

Beteg: Egy pár, doktor ur!

Soknyelvűség. S a többi közt hány nyelven beszél?

— Heten!

— És pedig?

— A legtöbb nyelvet magyarul beszélem!

Váróteremben. Meglehetősen hideg van itt.

— Természetesen, mert itt még a téli menetrend lóg!

A kis hamis. Mibe kerül ez a barometer?

— Huszonnégy koronába.

— Az drága, majd várok, míg a higany alábbszáll.

A legszegényebb emberek a tengeri buvárok, mert nekik még a levegőt is pumpolni kell.

Közgazdaság.**Széna, szalma, takarmány.**

(Fuchs József takarmánynagykereskedő heti jelentése Budapest, V., Nádor-utca 11.) A hetivásáron szénában és szalmában nagy behozatal és jó kereslet volt. Eladatott: középminőségű jobb és elsőrendű széna 2.00—2.80, muhar 3.10, alomszalma 1.60, zsapszalma 1.85, szecska 2.25, kor. per 50 kiló fuvaronként házhoz szállítva. Préselt széna 2.60—2.80, préselt szalma 1.40—1.60 kor. per 50 kiló a józsefvárosi pályaudvaron. Gabonaneműek: zab 7.00—7.25, tengeri 7.00, rozs 6.45, árpa 6.60 kor. 50 kilónként.

HIRDETÉSEK.**Egy jókarban lévő ZONGORA**

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban. 3—1

Pályázat.

Őrszállás község jegyzői irodájában folyó évi december hó 31-ig, esetleg tovább alkalmazandó kisegítő díjnak kerestetik napi 4 korona díjazás mellett. Adóügykezelésben teljes jártasság kívánatik.

Őrszállás, 1906. november 12.

Neszmirák Mátyás,

2—1

közs. jegyző.

A legolcsóbb napi áron raktárunkon tartunk mindig kitűnő minőségű

köszönet

u. m. porosz szalon köszönet, salgótarjánit, vodnikit és koakszot.

Egyszermind ajánljuk nagy raktárunkat mindennemű legjobb minőségű

hegyi tűzifában.

Schwarz Testvérek

12—9

Ujvidék, haltér 12.

Minden gazda saját érdekében cselekszik, ha a hirneves és csakis eredeti „BÄCHER“-féle

„acélkézet és téglavacél-ékeket vásárolja.“

A Bächer-féle ekék és ékeketek kigazdák számára is készülnék és úgy könnyű suly, biztos járás, mint tartósság tekintetében minden más gyártmányt felülmúlnak és munkateljesítés tekintetében kiválnak. Az ekefej törhetetlen acélból készül, melyekért 5 évi szavatosságot vállalok.

Arjegyzéket és árajánlatot készséggel ingyen küldök!

BÄCHER RUDOLF kizárólagos ekegyár raktára.

Magyarországi vezérképviselő:

SZÜCS ZSIGMOND, Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

== A MELICHÁR-féle cs. és kir. szabadalmazott ==

„UNICUM DRILL“

sorvetőgép, egy célszerű szerkezet, kevés vonórészükséglet, pontos szabályozhatóság, mint tartósság tekintetében valamennyi gyártmány között az első helyet foglalja el.

Erről tanuskodik azon körülmény, hogy az utóbbi 13 évben 26,000-nél több ily gép adatott el.

Abrás leirással és árjegyzékkel ingyen szolgál:

MELICHÁR FERENC, csász. és kir. szabadalmazott vetőgépgyárának raktára.

Magyarországi vezérképviselő:

SZÜCS ZSIGMOND, Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

A címre tessék figyelni.

A nagyérdemű ruhavásárló közönségnek becses figyelmébe ajánlom a dusan felszerelt elsőrendű

ruharaktáramat,

mindennemű

: : férfi-, nő- és gyermekruha, : :
ugymint

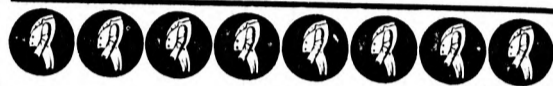
szőrmé-, bőr- és sportkabátok, különlegességek felöltőkben és gyermekruhákban.

Jó munka! Szabott ár!

Kiváló tisztelettel

BONDY ARNOLD

Zombor, Kossuth Lajos (fő) utca 12. szám, a takarékpénztárral szemben. 15—13

8271/kg. 1906.

Pályázati hirdetmény.

Lemondás folytán Topolya községben üresedésbe jött községi két irnoki állásra pályázatot hirdetek. Ezen állások javadalmazása egyenként 1000—1000 korona.

Felhivatnak a pályázni szándékozók, hogy pályázati kérvényeiket a vármegyei 6/1887. számú szabályrendelet 9. §-nak megfelelőleg sajátkezűleg írva, eddigi működésüket igazolva hozzám **folyó évi november hó 30-áig** annyival inkább terjesszék be, mivel később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

Választási határidő utólag fog kitűzetni.

Topolya, 1906. november hó 9-én.

Császár,

2—2

főszolgabíró.

5932 kig. 1906. szám.

Pályázati hirdetemény.

Bács-Bodrog vármegye zombori járásához tartozó Kerény nagyközségnél üresedésbe jött és 800 korona évi és 200 korona fizetés kiegészítéssel javadalmazott segédjegyzői állásra ezennel pályázatot nyitok s felhívom az állást elnyerni óhajtókat, hogy kellőleg felszerelt kérvényüket hozzám **f. évi december hó 10-éig** nyujtsák be, mert a később beadottakat figyelembe venni nem fogom.

Zombor, 1906. november hó 7-én.

Müller,
tb. főszolgabíró.

953 sz.

kig. 1906

Pályázati hirdetemény.

Nemesmilitics községében leköszönés folytán megüresedett 570 korona évi fizetéssel javadalmazott községi kézbesítői állásra pályázat hirdettetik. Pályázók igazolni tartoznak, hogy az írás és olvasásban teljesen jártasak, a magyar és dalmát nyelvet szó- és írásban tökéletesen bírják.

A kellően felszerelt pályázati kérvények Nemesmilitics község előljáróságára címezve a jegyzői hivatalhoz **f. évi november hó 28. napjáig** nyujtandók be.

Nemesmilitics, 1906. évi november hó 12-én.

Waisz György,
jegyző

2-1

4868/1906. sz.

Pályázati hirdetemény.

Kula magyar, német és szerb ajku lakta nagyközségben elhalálozás folytán a községi jegyzői állás megüresedvén, annak betöltése céljából pályázatot nyitok és felhívom az alább felsorolandó javadalmazással egybekötött községi jegyzői állást elnyerni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelendő kérvényeiket hozzám **f. évi december hó 15-éig** annál is inkább nyujtsák be, mert a későn érkezőket figyelembe nem fogom venni.

Javadalmazás:

1. 1000 korona készpénz fizetés.
2. 55¹¹⁸²/₁₆₀₀ kat. hold földnek haszonélvezete, mely után az adót a jegyző fizeti.
3. Szabad lakás.
4. 8 öl kemény hasáb tűzifa beszállítva.
5. 50 pozsonyi mérő buza megváltási ára fejében 400 korona.

6. Három darab és pedig: a) 1094 □ öl, b) 837 □ öl, c) 1302 □ ölnyi területű földdaraboknak haszonélvezete.

7. A magán munkálatokért és a marhalevél kezelés és kiállításáért szabályrendeletileg megállapított díjaknak a szedhetési joga.

Kula, 1906. november 12-én.

Dr. Széchényi Tamás,

3-1

főszolgabíró.

60. szám isksz. 1906.

Pályázat.

Zombor szab. kir. város róm. kath. iskolaszéke részéről a belvárosi fitanodában ujonnan szervezett párhuzamos II. osztály tanítói állására pályázat hirdettetik. Netáni előléptetés esetén az ekként megüresülő külvárosi tanítói állás szintén be fog tölteni. Ezen állásokra csakis férfi-tanítók jelentkezhetnek és a külvárosi iskolába pályázók közül azok, kik bunyevácul is tudnak, előnyben részesülnek. A belvárosi tanítói állás évi javadalmazása 1500 korona törzsfizetés és 200 korona lakpénz, — a külvárosi 1300 korona törzsfizetés és 200 korona lakpénz. — Ezenfelül minden tanító a szabályszerű

korpótlékban részesül. — Az ismétlődő iskola köteles ellátásáért külön díj nem jár. — A megválasztandó tartozik állását 1907. évi február 1-én elfoglalni.

Minden félreértés elkerülése céljából kijelentetik az is, hogy az iskolaszék mindenkorra fentartja magának azon jogát, mely szerint az egyes osztályok tanítóit a szükséghez képest és belátása szerint — illetményeik megcsökkentése nélkül — más osztályba is áthelyezze.

A kellően felszerelt kérvények a zombori róm. kath. iskolaszékre címezve alulírottához legkésőbb **1906. évi december hó 15-ig** beterjesztendők.

Zombor, 1906. évi november hó 7-én tartott iskolaszéki ülésből.

Fejér Gyula,

apát-plébános, iskolaszéki elnök.

Nagy élesztő-, szesz- és aether-gyár a megyében.

Szabadkán 300,000 korona alaptőkével napi 15—20 mm. sajtolt élesztőt és 10 hektó aethert termelő gyár részvénytársaság alapítatik.

Egy részvény ára 200 korona, melynek 10 százaléka vagyis részvényenként **20 korona**, továbbá **5 korona** alapítási költség a jegyzés alkalmával kifizetendő s illetve postautalványon a „Szabadka és Vidéke” pénzügyintézetnek beküldendő. Jegyzések még elfogadtnak.

Az alakuló közgyűlés határnapja hirtelileg fog közzététetni.

Az alapítók:

5-4

Grüner Adám bankigazgató, **Erdős Ignác** élesztőgyáros, **Dr. Klein Adolf** orvos,
Szabadka. Bécs. Szabadka.

Mészáros Gábor magánzó, **Dr. Dömötör Miksa** orvos, **Lengyel S.** kereskedő,
Szabadka. Szabadka. Szabadka.

Schaffer Adolf földbirtokos, **Dr. Klein Mátyás** ügyvéd,
Szabadka. Szabadka.

„FORTUNA”

VÁSÁROLJON

SZERENCSE

OSZTÁLYSORSJEGYET

HERCZOG TESTVÉREK

BANKHÁZÁBAN

ZOMBOR.

Egy egész 12 korona, egy fél 6 korona, egy negyed 3 korona, egy nyolcad 1-50 korona.

Huzás már november 22. és 23-án.

4-3

Házeladás.

Zomborban

Apatini-utca 28. számú
∴ ház szabad kézből ∴

eladó.

∴ ∴ ∴ Bővebbet ∴ ∴ ∴

Sztrilich Zsigmondnál,
Zomborban. 3-3

Hungária fürdő

A fürdők használati ideje 1906.
évi szeptember hó 1-től. ∴ ∴ ∴

Mindennap reggeli 6
órától kezdve esti 6
óráig a nagyközönség

rendelkezésére áll.

||| Gőzfürdő: |||

Urak részére

mindennap déli 1 óráig
: kedden délután is. :

∴. Hölgyek részére ∴.

hétfőn, szerdán, pénteken és szombaton
d. u. 2-től 6 óráig.

A kádfürdöket hölgyek és urak mindennap, vasár-
nap d. u. kivételével használhatják.

Diákjegyek csak kedden
és iskolásleányok ré-
szére fürdőjegyek csak
szerdán d. u. adatnak ki.

Allandóan friss víz folyik.

Masseur, tyukszemvágó, fodrász
a fürdőben.

Telefon. Ujságok.

Legnagyobb tisztaság és kényelem.

Bérelni a fürdő-fodrásznál bár-
mely naptól fogva lehet.

A fürdőárak a jegyelárusítóknál
és Zsulyevits Mihály fürdő-
fodrásznál megtudhatók.

Hirdetmény.

A bajsai községi jegyzőnél (Bács-
Bodrog megye) a jegyzői és anyakönyvi
teendőkből teljesen jártas önállóan is
dolgozni képes szépírású nőtlen, szolid
egyen azonnal alkalmazást talál.

Javadalma havi 40 korona fizetés,
mosás, lakás és ágyneműn kívül teljes
ellátás.

Ajánlatok 1906. évi decem-
ber hó 1-éig okmányokkal alulírott-
hoz benyújthatók.

Bajsán, 1906. november hó 15-én.

Szilvász János,

2-1

jegyző.

Ismét

óriási szerencse Gaedickenél.

A szerencse által oly kiválóan kedvelt gyűjtődém az utóbbi két sors-
játékban annyi főnyereményhez jutott, hogy szinte szállóigévé vált ez a
közmondás:

Naponta egy főnyeremény Gaedickenél.

Csak az utolsó két sorsjátékban

a következő főnyereményt fizettem ki t. vevőimnek:

A legnagyobb főnyereményt

400.000 K-t a 19406. számra

90.000	koronát a	3148	számra
60.000	" "	3952	"
50.000	" "	64714	"
30.000	" "	42778	"
30.000	" "	88837	"
25.000	" "	15900	"
20.000	" "	88000	"
15.000	" "	43841	"
15.000	" "	95793	"
15.000	" "	115220	"
15.000	" "	121497	"
15.000	" "	97214	"
10.000	" "	35828	"
10.000	" "	71772	"
10.000	" "	42529	"

Aki egy főnyereményhez akar jutni, az játszó feltétlenül Gaedicke
szerencsegyűjtődéjében, mert eddig ott nyerték, bebizonyíthatólag, a legtöbb
főnyereményt.

Az I. osztály huzása már

november hó 22. és 23-án kezdődik.

A sorsjegyek ára:

Egy egész	Egy fél	Egy negyed	Egy nyolcad sorsjegy
12.—	6.—	3.—	1.50 korona.

Minden vevőmnek postabefizetési lapot küldök, mely által pénzküldé-
mények postadíjmentesen utalhatók át.

**Vevőköröm sorsjátékról sorsjátéokra nagyobbodik,
mely körülmény fényes bizonyítéka annak, hogy gyűj-
tődém a lakosság minden rétegében közkedveltségnek
örvend.**

Kisérelje meg egyszer szerencsésjét Gaedicke szerencsegyűjtődéjében
s Ön bizton számíthat eredményre.

GAEDICKE bankház

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 11.

3-3